

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **H. B.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalované proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 4. 2006, č. j. 42 Cad 39/2006 – 8,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 4. 2006, č. j. 42 Cad 39/2006 – 8, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností se žalovaná jako stěžovatelka (dále též „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým bylo odmítnuto její podání ze dne 15. 3. 2006, č. j. X.

Z odůvodnění napadeného usnesení, jak je soudem formulováno, vyplývá, že soudní řízení bylo zahájeno shora specifikovaným podáním stěžovatelky, formulovaným jako postoupení údajné žaloby proti jejímu rozhodnutí ze dne 11. 1. 2006.

Krajský soud v Ústí nad Labem ve věci nařídil přípravu jednání na den 28. 4. 2006, aniž předvolal žalobkyni a žalovanou. Vyhlásil usnesení: „*Podání ČSSZ ze dne 15. 3. 2006, č. j. X, doručené soudu dne 17. 3. 2006, se odmítá. Nikomu se nepřiznává náhrada procesních nákladů.*“

V písemném vyhotovení napadeného usnesení Krajský soud v Ústí nad Labem konstatoval, že k podání stěžovatelky není připojena avizovaná žaloba, nýbrž velmi stručný dopis adresovaný stěžovateli, v němž pisatelka H. B. uvedla, že žádá o změnu rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu, protože její zdraví je špatné a tuto okolnost si ČSSZ může ověřit na foniatrické klinice v Praze v Žitné ulici. Dopis je

nadepsán jako „odvolání proti rozhodnutí o zamítnutí částečného invalidního důchodu“. Z projevu pisatelky, který neobsahuje ani zmínku o soudu, soudním řízení, soudní kontrole, nelze dovodit její úmysl obrátit se na soud a zde podstoupit přezkumné řízení. Podle krajského soudu musí podání předložená soudu nebo správnímu orgánu, proti jehož rozhodnutí směřují, ve zřetelné a nepochybné podobě obsahovat projev vůle stěžovatele obrátit se na soud, což podání žalobkyně neobsahuje. Pokud z podání žalobkyně není zřejmé, a to ani nedokonale, že chce podat soudní žalobu, pak je třeba dovodit, že autorka takového podání soudní řízení iniciovat nehodlala, úmyslně se obrací na správní orgán a jen od něho, nikoliv tedy od soudu, očekává vyřešení svého problému. Krajskému soudu nezbylo než konstatovat, že iniciační podání žalované je zatíženo neodstranitelným nedostatkem podmínky přezkumného řízení, kterým je neexistence žaloby, když písemnost soudu postoupenou takto vnímat nelze, proto soud podání žalované podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), odmítl. Krajský soud uzavřel, že nemůže žalobkyni poučit či navést k podání žaloby, neboť by narušil procesní rovnost účastníků eventuálního soudního řízení.

Proti tomuto usnesení podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž uvedla, že je toho názoru, že soud nesprávně rozhodl o jejím průvodním dopise, který není a ani nemůže být předmětem řízení. Stěžovatelka je v tomto případě jednak účastníkem soudního řízení a jednak podacím místem pro podání žaloby a aby lhůta pro podání žaloby zůstala zachována, nemusí být proto uplatněna u věcně a místně příslušného orgánu. Soudní řád správní nestanoví žádné náležitosti pro postoupení takové žaloby soudu správním orgánem, nestanoví ani povinnost vyhotovení průvodního dopisu, natož pak jeho formu. Podle názoru stěžovatelky pokud by žalobu postoupila i bez průvodního dopisu, musí soud rozhodnout vždy o podání účastníka řízení.

Stěžovatelka zastává názor, že měl-li soud pochybnosti o obsahu postoupeného podání, měl je odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., a teprve poté, získal-li by přesvědčení, že se o žalobu nejedná, mohl podání podle § 37 odst. 5 odmítnout.

Vzhledem k výše uvedenému stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že důvod jejího podání spatřuje stěžovatelka v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

V projednávané věci bylo předmětem úvah posouzení podání žalobkyně doručeného stěžovatelce dne 8. 3. 2006. Žalobkyně v tomto podání, které označila jako „odvolání proti rozhodnutí o zamítnutí částečného invalidního důchodu“ uvedla: „Žádám o

změnu rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu a zároveň o přezkoumání mého zdravotního stavu, neboť Okresní správa sociálního zabezpečení v mostě dostatečně neposoudila moji schopnost soustavné výdělečné činnosti. ... Mám velké problémy s dýcháním Moje argumenty si můžete ověřit na Foniatrické klinice v Praze v Žitné ulici.“ Stěžovatelka uvedené podání posoudila jako žalobu proti svému rozhodnutí ze dne 11. 1. 2006, č. X, jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 43 zák. č. 155/1995 Sb., v platném znění.

Podle § 108 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, platí, že pokud tento zákon nestanoví jinak, použijí se v řízení o důchodovém pojištění obecné předpisy o správním řízení. Podle § 37 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, se podání posuzuje podle jeho obsahu. Obdobně podle § 41 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. se každý úkon posuzuje podle obsahu, i když je úkon nesprávně označen.

V daném případě posoudila stěžovatelka podání žalobkyně ze dne 13. 2. 2006 podle obsahu jako žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí ze dne 11. 1. 2006 a v souladu s § 3 odst. 1 a § 32 s. ř. s. je postoupila příslušnému krajskému soudu.

Vzhledem k tomu, že účastník může podat žalobu jak u soudu, tak u správního orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, není místo podání pro posouzení jeho obsahu určující. Podání nemusí obsahovat výslovně vyjádření, že se podatel chce obrátit na soud, rozhodující je obsah podání z hlediska ustanovení § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s.

Krajský soud podsouvá stěžovatelce pochybnosti o povaze podání, které ovšem stěžovatelka, narozdíl od soudu, zjevně neměla. Jak již bylo výše uvedeno, stěžovatelka posoudila podání v rámci své pravomoci podle obsahu jako žalobu, kterou postoupila soudu. Stěžovatelka tak učinila v zájmu ochrany práv žalobkyně ve snaze zachovat jí možnost domoci se přezkumu rozhodnutí, které žalobkyně svým podáním zpochybnila. Stěžovatelka správně vycházela ze zákonného vymezení svých kompetencí, které jí neumožňují měnit již pravomocné rozhodnutí.

Za této procesní situace a vzhledem k tomu, že jediným opravným prostředkem proti rozhodnutí stěžovatelky je žaloba ve správním soudnictví, bylo pro žalobkyni nejpriznivějším řešením postoupit její podání krajskému soudu, což stěžovatelka učinila.

Správní řízení ve věcech důchodového pojištění je jednoinstanční a doručením rozhodnutí je takové řízení pravomocně skončeno. Pokud tedy žalobkyně projevila vůli podat proti rozhodnutí stěžovatelky opravný prostředek, v němž uvedla, že se odvolává proti zamítnutí invalidního důchodu, je podle názoru Nejvyššího správního soudu takováto formulace dostačující pro úvahu o úmyslu žalobkyně podat správní žalobu. Jestliže stěžovatelka uvedeným způsobem uvažovala a v souladu s tím následně postupovala, nelze ji z hlediska zákona ničeho vyčíst.

Krajský soud vyslovil závěr, že žalobkyně nevyjádřila svou vůli obrátit se na soud, a proto její podání nelze považovat za žalobu a neexistence žaloby představuje neodstranitelný nedostatek podmínek řízení. Tento závěr však nelze považovat za správný.

Krajský soud není sice vázán názorem učiněným správním orgánem o obsahu podání, má-li však za to, že z podání nelze jednoznačně dospět k závěru o úmyslu podat žalobu, má možnost zapsat věc do rejstříku nejasných podání a činit dále úkony podle § 37 odst. 5 s. ř. s. k odstranění vad takového podání. Krajský soud však v daném případě předepsaným způsobem nepostupoval.

Nejvyšší správní soud k tomu dále připomíná, že ačkoliv je správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal (zde stěžovatelka), podacím místem pro uplatnění žaloby za účelem zachování lhůty, je třeba poukázat na to, že je zároveň účastníkem řízení o žalobě, a nelze tedy po něm požadovat, aby sám odstraňoval nedostatky žaloby, k čemuž ostatně není ani oprávněn. Jediným orgánem oprávněným a povolaným k odstraňování pochybností o vůli žalobce iniciovat soudní řízení je proto krajský soud, který měl žalobkyni usnesením vyzvat k odstranění vad žaloby, tyto vady náležitě popsat, stanovit žalobkyni lhůtu k jejich odstranění, a to s poučením o možnosti odmítnutí žaloby, nebudou-li vady ve lhůtě odstraněny. Krajský soud rovněž mohl namísto přípravy jednání nařídít ve věci jednání, při kterém by mohl za součinnosti žalobkyně odstranit pochybnosti, které o obsahu podání měl, a odstranit případně i další nedostatky jejího podání. Tímto postupem by krajský soud současně zachoval žalobkyni možnost vyjádřit, že jejím úmyslem nebylo iniciovat soudní přezkum správního rozhodnutí. Takový závěr však soud nemůže bez dalšího předjímat, neboť tím žalobkyni zcela nepřipustně odnímá právo disponovat řízením, které svým podáním vyvolala.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že v případě, kdy žalobkyně podle § 72 odst. 1 druhá věta s. ř. s. podá žalobu u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí tato směřuje, je správní orgán povinen žalobu neprodleně předat soudu. Řízení ve správním soudnictví je i v takovém případě zahájeno na základě samotného podání žalobkyně a nikoli přípisem správního orgánu, jímž toto podání soudu postupuje. Z uvedeného vyplývá, že přezkumné soudní řízení nelze zahájit ani na návrh, ani z podnětu správního orgánu. V případě podání správního orgánu tak soud nemá o čem rozhodovat. Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost podotýká, že pokud by podání orgánu veřejné správy bylo způsobilé zahájit soudní řízení, jak dovodil krajský soud, byl by tento orgán v postavení žalobce, a nabízela by se tudíž otázka, kdo je v takovém řízení žalovaným. V dané věci krajský soud stěžovatelce podsunul nikde nedeklarovaný úmysl zahájit svým vlastním podáním přezkumné soudní řízení, čímž nejenže pochybil, ale zároveň popřel výše vyložené základní zásady procesu ve správním soudnictví.

Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, *postoupí-li správní orgán soudu podání, které podle obsahu považuje za žalobu proti svému rozhodnutí, a soud dospěje k závěru, že úmysl podatele není jednoznačně zřejmý, nemůže z tohoto důvodu zastavit řízení podle § 104 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. a vrátit věc správnímu orgánu k dalšímu řízení. Pochybnosti o obsahu podání je třeba odstranit postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2005, č. j. 3 Ads 28/2004 - 20, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 655/2005,*

www.nssoud.cz). Totéž je pak nutno konstatovat i o usnesení, jímž byla žaloba z téhož důvodu soudem odmítnuta.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že stěžovatelka svým podáním ze dne 7. 4. 2006 v souladu s příslušnými ustanoveními zákona postoupila krajskému soudu podání žalobkyně, které považovala za žalobu. Krajský soud se tedy měl následně zabývat obsahem tohoto podání a odstraňovat jeho případné vady, a nikoliv odmítnout přípis stěžovatelky, jímž tato pouze realizovala své zákonné povinnosti.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť napadené usnesení je nezákonné, a proto Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. 4. 2006, č. j. 42 Cad 39/2006 – 8, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V dalším řízení krajský soud, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku, odstraní postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s. vady podání za účelem zjištění, zda se žalobkyně hodlala domáhat přezkoumání rozhodnutí stěžovatelky u soudu ve správním soudnictví. Podle výsledku svých zjištění pak soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. zvolí další procesní postup.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu